Lieta Nr.C12207417
ECLI:LV:DAUT:2017:0913.C12207417.1.S

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Krāslavā 2017.gada 13.septembrī

Daugavpils tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Stivriņa,
ar sekretāri I.Bidzāni,
izskatīja atklātā tiesas sēdē Lāčplēša ielā 19, Krāslavā civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Holdings Company 2" prasībā pret /pers. B/ par rokasnaudas divkāršā apmērā piedziņu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 30.maijā prasītāja sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Holdings Company 2" cēla tiesā prasību pret /pers. B/ par rokasnaudas divkāršā apmērā piedziņu. Prasības pieteikumā norādīts, ka 2012.gada 4.oktobrī prasītāja un atbildētājs noslēdza rokas naudas līgumu, saskaņā ar kuru puses vienojās, ka atbildētājs, kurš rīkojās uz pilnvaras, kas taisīta kā notariālais akts un 2010.gada 22.oktobrī iereģistrēta Latgales apgabaltiesas zvērināta notāra Marinas Jakimovas aktu un apliecinājumu reģistrā ar Nr.3953, pamata, apņemas pārdot prasītājai nekustamo īpašumu /adrese/, ar kadastra Nr./ kadastra numurs /, ar kopējo platību 20,08 ha.

Puses vienojās par rokas naudas LVL 5000 apmērā iemaksājumu atbildētāja bankas norēķinu kontā. Rokas naudas līgumā puses vienojās par nekustamā īpašuma pilnu pirkuma maksu, kas tika noīgta LVL 12 000 apmērā, pielīgtā un samaksātā rokas nauda kalpo kā daļa no pirkuma maksas. Rokas naudas līgumā puses vienojās par līguma izpildes termiņu - 2012.gada 4.novembri, tas ir, termiņu, līdz kuram pusēm jāparaksta nekustamā īpašuma pirkuma-pārdevuma līgums.

Noslēdzot rokas naudas līgumu, atbildētājs saņēma rokas naudu LVL 5000 apmērā, ko apliecina 2012.gada 4.oktobra maksājuma uzdevums Nr.299.

Neskatoties uz to, ka atbildētājs kavējās ar nekustamā īpašuma pirkuma-pārdevuma līguma parakstīšanu, pēc atbildētāja mutiska lūguma, prasītāja piekrita vienoties par rokas naudas apmēra palielināšanu par LVL 500, un prasītāja uz atbildētāja bankas norēķinu kontu pārskaitīja papildus rokas naudu LVL 500 apmērā, ko apliecina 2012.gada 7.decembra maksājuma uzdevums Nr.365. Tādējādi prasītāja ir veikusi rokas naudas apmaksu LVL 5500 apmērā, kas pēc konvertācijas sastāda 7825,79 *euro*.

Prasītāja vairākkārtīgi centās sazināties ar atbildētāju telefoniski un elektroniski ar e-pasta starpniecību, lai vienotos par pirkuma-pārdevuma līguma noslēgšanu vai izmaksātās rokas naudas atgriešanu, bet atbildētājs uz telefona zvaniem un e-pastiem neatbildēja. Līdz ar to atbildētāja, kā rokas naudas saņēmēja, vainas dēļ līgums netika noslēgts. Lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja rokasnaudu divkāršā apmērā 15651,58 *euro*, valsts nodevu 792,50 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 4,28 *euro*.

Atbildētājs nav sniedzis paskaidrojumus par prasības pieteikumu. Tiesas nosūtītos dokumentus atbildētājs deklarētajā dzīvesvietā nav saņēmis, kas neietekmē dokumentu paziņošanas faktu. Līdz ar to, atzīstams, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 56.[1]panta otrās daļas prezumpcijai dokumenti atbildētājam izsniegti septītajā dienā no nosūtīšanas dienas.

Prasītājas SIA „Holdings Company 2" pilnvarotā pārstāve /pers. D/ tiesas sēdē prasību uzturēja pēc prasības pieteikumā minētajiem motīviem un pamatiem, paskaidroja, ka atbildētājs pēc prasības celšanas tiesā telefoniski vērsās pie prasītājas piedāvājot noslēgt izlīgumu, taču pēc tam uz prasītājas telefona zvaniem nav atbildējis, līdz pat prasības izskatīšanai tiesā nav veicis rokas naudas atmaksu, kā arī joprojām nav noslēgts līgums atbildētāja vainas dēļ. Lūdza apmierināt prasību, piedzīt no atbildētāja rokasnaudu divkāršā apmērā 15651,58 *euro*, valsts nodevu 792,50 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro,* ar lietas vešanu saistītos izdevumus 4,28 *euro* par rakstveida pierādījumu iegūšanu un ceļa izdevumus sakarā ar ierašanos tiesas sēdē 21,24 *euro.*

Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies, nav paziņojis par neierašanās iemesliem, nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu. Par tiesas sēdi atbildētājam paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, atbildētājam adresētie dokumenti nosūtīti uz deklarēto dzīvesvietas adresi. Līdz ar to atzīstams, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 56.[1] panta otrās daļas prezumpcijai dokumenti atbildētājam izsniegti septītajā dienā no nosūtīšanas dienas.

Novērtējot minētos apstākļus, tiesa atzīst, ka nav konstatēti Civilprocesa likuma 209.- 210.pantā noteiktie lietas izskatīšanas atlikšanas iemesli, saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem lietu iespējams izskatīt bez atbildētāja piedalīšanās.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausījusies prasītājas pārstāves paskaidrojumus, iepazinusies un izvērtējusi lietā esošos materiālus, atzīst, ka prasība ir apmierināma pilnā apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1725. pantu ar rokas naudu jāsaprot tas, ko līgumu noslēdzot viena puse dod otrai ne vien par galīgi noslēgta līguma pierādījumu, bet līdz ar to arī par tā izpildījuma nodrošinājumu.

Lietas materiālos esošais 2012.gada 4.oktobra rokas naudas līgums apliecina, ka prasītāja un atbildētājs /pers. B/ vienojās par to, ka prasītāja samaksā atbildētāja bankas norēķinu kontā rokas naudu LVL 5000 apmērā, kā nodrošinājumu par nekustamo īpašumu /adrese/, ar kadastra Nr./ kadastra numurs /, ar kopējo platību 20,08 ha. Pēc atbildētāja lūguma prasītāja palielināja rokas naudas apmēra par LVL 500. Rokas naudas līgumā puses vienojās par nekustamā īpašuma pilnu pirkuma maksu, kas tika noīgta LVL 12 000 apmērā, savukārt pielīgtā un samaksātā rokas nauda kalpo kā daļa no pirkuma maksas. Puses vienojās arī par līguma izpildes termiņu - 2012.gada 4.novembris, tas ir, termiņu, līdz kuram pusēm jāparaksta nekustamā īpašuma pirkuma-pārdevuma līgums.

Tā kā viena no rokasnaudas funkcijām ir galīgi noslēgta līguma (pirkuma līguma jeb pamatlīguma) pierādījums, tiesai nav šaubu, ka puses bija

vienojušās par nekustamo īpašumu pirkšanu – pārdošanu, noteicot gan pirkuma priekšmetu, gan cenu (Civillikuma 2002.pants).

Rokas naudas otra funkcija ir pastiprināt saistību, nodrošināt pirkuma līguma izpildi, tādēļ personai, kuras vainojamas rīcības dēļ līgums netiek izpildīts, attiecībā uz rokas naudas likteni iestājas nelabvēlīgas sekas.

No Civillikuma 1728.panta noteikumiem izriet, ka ar rokas naudas iedošanu līgums, ja tas citādi atbilst visiem likuma prasījumiem, uzskatāms par noslēgtu, un katra puse var prasīt, lai to izpilda. Juridiskajā literatūrā norādīts, ka rokasnaudas līgums ir reāllīgums, kura noslēgšanai nepietiek vien ar vienošanos vai apsolījumu, bet nepieciešama naudas vai kādas citas vērtības iedošana *(Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.), prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā,Rīga 2000, 235.lpp)*.

Līdz ar to, lai atbildētājam iestātos pienākums atdot rokas naudu, prasītājam vispirms jāpierāda līgumā apsolītās naudas summas nodošana atbildētājam, jo saskaņā ar Civillikuma 1728.pantu līgums uzskatāms par noslēgtu tikai ar rokasnaudas iedošanu. Līdz ar to, kamēr rokasnauda nav iedota, pušu parakstītais līgums nerada nekādas tiesiskas sekas un neviena no pusēm nevar prasīt šī līguma piespiedu izpildi u.t.t. (*Saistību tiesības (1401.-2400.p.), prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Rīga 2000, 235.lpp)*.

Lietas materiāli apliecina, ka prasītāja izpildīja savas saistības, paskaitīja atbildētājam rokas naudu LVL 5500 jeb 7825,79 *euro* kopsummā, ko apstiprina 2012.gada 4.oktobra maksājuma uzdevums Nr.299 un 2012.gada 7.decembra maksājuma uzdevums Nr.365. Savukārt atbildētājs savas no rokas naudas līguma izrietošas saistības nav izpildījis.

Saskaņā ar Civillikuma 1730.panta pirmo daļu, ja līgumu neizpilda vai nu tādēļ, ka tas, pusēm savstarpēji labprātīgi vienojoties, atcelts, vai tādēļ, ka tā izpildīšana kļuvusi neiespējama bez rokas naudas devēja vainas, tad rokas nauda jādod pēdējam atpakaļ.

Savukārt, atbilstoši Civillikuma 1730.panta otrajai daļai, ja līgumu neizpilda aiz viena līdzēja vainas, tad, ja vainīgs rokas naudas saņēmējs, viņam tā jāatdod tās devējam divkāršā apmērā; bet ja neizpildīšanā vainīgs rokas naudas devējs, tad viņš zaudē tiesību prasīt to atpakaļ.

Augstākās tiesas Senāts 2008.gada 15.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-343/2008 atzinis, ka atbilstoši Civillikuma 1730.panta otrajai daļai rokas naudas devējs ir tiesīgs celt prasību par rokas naudas piedziņu divkāršā apmērā, neprasot rokas naudas līguma izpildi, taču šādā gadījumā, lai apmierinātu prasību, tiesai jānoskaidro, vai pastāv pamatoti iemesli, kuru dēļ prasītājs atsakās noslēgt līgumu, par kuru puses vienojušās rokas naudas līgumā.

Lietas materiālos esošā 2010.gada 22.oktobra notariāli apliecinātā pilnvara Nr.3953 apliecina, ka /pers. G/ pilnvaroja atbildētāju /pers. B/ „pārstāvēt viņas intereses Valsts zemes dienestā un zemes mērniecības organizācijās sakarā ar jautājumu kārtošanu par iznomātā zemes gabala 19,7 ha kopplatībā, kadastra apzīmējums / kadastra numurs /; noslēgt pirkuma līgumu ar Ludzas novada pašvaldību par zemes gabala 19,7 ha kopplatībā; reģistrēt visu viņai piederošo nekustamo īpašumu /adrese/Ludzas zemesgrāmatu nodaļā, parakstīt nostiprinājuma lūgumu, saņemt zemesgrāmatu apliecību: pārdot kopumā, t.sk. savā īpašumā, par cenu un noteikumiem pēc saviem ieskatiem, bez speciālas saskaņošanas; sagatavot visus nepieciešamos dokumentus, kārtot visus maksājumus, noslēgt līgumu, noformēt nostiprinājuma lūgumu, saņemt naudu par pārdoto īpašumu, t.sk. pārskaitīt savā personīgajā bankas kontā".

Lietas izskatīšanā noskaidrots, ka atbildētājs /pers. B/, rīkojoties pēc 2010.gada 22.oktobrī izsniegtās pilnvaras, apņēmās pārdot prasītājai nekustamo īpašumu /adrese/, ar kadastra Nr./ kadastra numurs /, ar kopējo platību 20,08 ha.

Prasītāja norāda, ka pēc rokas naudas pārskaitīšanas vairākkārtīgi centās sazināties ar atbildētāju telefoniski un elektroniski ar e-pasta starpniecību, lai vienotos par pirkuma-pārdevuma līguma noslēgšanu vai izmaksātās rokas naudas atgriešanu, bet atbildētājs uz telefona zvaniem un e-pastiem neatbildēja.

Nekustamā īpašuma /adrese/, ar kadastra Nr./ kadastra numurs /, zemesgrāmatas ieraksts apliecina, ka šī nekustamā īpašuma īpašnieks ir Ludzas novada pašvaldība. Minētais apliecina, ka atbildētājs nav veicis pilnvarā Nr.3953 un 2012.gada 4.oktobra rokas naudas līgumā paredzētās darbības nekustamā īpašuma ierakstīšanai zemesgrāmatā un pārdošanā prasītājai.

Novērtējot minētos apstākļus, tiesa atzīst par pierādītu, ka minētais rokas naudas līgums par nekustamā īpašuma /adrese/, ar kadastra Nr./ kadastra numurs /, ar kopējo platību 20,08 ha pārdošanu netika izpildīts atbildētāja vainas pēc, līdz ar to pastāv Civillikuma 1730.panta otrajā daļā noteiktais pamats rokasnaudas divkāršā apmērā piedziņai. Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā, piedzenot no atbildētāja par labu prasītājai rokasnaudu dubultā apmērā 15651,58 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu „katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība".

Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus tam, ka būtu izpildījis līgumu vai atmaksājis rokasnaudu. Līdz ar to tiesa uzskata, ka prasība ir apmierināma, un no atbildētāja par labu prasītājai piedzenama rokasnauda divkārša apmērā, tas ir, - 15651,58 euro (7825,79 *euro* x 2).

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja ar lietas vešanu saistītos izdevumus 25,52 *euro*, ko veido izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu 4,28 *euro* apmērā par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē pieprasīto informāciju par atbildētāja deklarēto dzīvesvietu un ceļa izdevumu 21,24 *euro* sakarā ar ierašanos tiesas sēdē.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.pantu ir atlīdzināmi ar lietas vešanu saistītie izdevumi: izdevumi advokāta palīdzības samaksai; ceļa un uzturēšanās izdevumi sakarā ar ierašanos tiesas sēdē; izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu; tulka izdevumi sakarā ar pušu vai to pārstāvju klātbūtni vai piedalīšanos pierādījumu iegūšanā, pēc Latvijas lūguma pierādījumus iegūstot ārvalstī; tulka izdevumi sakarā ar pušu piedalīšanos tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka ir atlīdzināmi ar lietas vešanu saistītie izdevumi sakarā ar ierašanos tiesas sēdē, pēc Ministru kabineta noteiktajām likmēm komandējuma izdevumu atlīdzībai.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka ir atlīdzināmi ar lietas vešanu saistītie izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu - izdevumu faktiskajā apmērā. Dotajā gadījumā tiesa atzīst par pamatotu no atbildētāja par labu prasītājai piedzīt izdevumus, kas saistīti ar rakstveida pierādījumu iegūšanu 4,28 *euro* par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē pieprasīto informāciju par atbildētāja deklarēto dzīvesvietu. Minētos izdevumus apliecina 2016.gada 28.decembra kvīts Nr.03. Kā arī no atbildētāja par labu prasītājai jāpiedzen izdevumi sakarā ar ierašanos uz tiesas sēdi 21,24 *euro* apmērā, kuri atbilst Ministru kabineta noteiktajām likmēm komandējuma izdevumu atlīdzībai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētāja par labu prasītājai ir jāpiedzen tiesas izdevumi – valsts nodeva 792,50 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 *euro*.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, kas nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas summas un tiesas izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto, saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 15., 41., 97., 190., 193., 195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda:

Prasību apmierināt pilnā apmērā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Holdings Company 2", reģistrācijas

Nr.42403023386, rokasnaudu divkāršā apmērā 15651,58 *euro* (piecpadsmit tūkstoši seši simti piecdesmit viens *euro* 58 *centi*); tiesāšanās izdevumus - valsts nodevu 792,50 *euro* (septiņi simti deviņdesmit divi *euro* 50 *centi*), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* (četri *euro* 70 *centi*), ar lietas vešanu saistītos izdevumus, kas saistīti ar rakstveida pierādījumu iegūšanu 4,28 *euro* (četri *euro* 28 *centi*), ar lietas vešanu saistītos izdevumus, kas saistīti ar ierašanos tiesas sēdē 21,24 *euro* (divdesmit viens *euro* 24 *centi*), kopā – 16474,30 *euro* (sešpadsmit tūkstoši četri simti septiņdesmit četri *euro* 30 *centi*).

Labprātīgi samaksātos vai piespiedu kārtā piedzītos naudas līdzekļus ieskaitīt prasītājas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Holdings Company 2", reģistrācijas Nr.42403023386, kontā LV65HABA0551022307586, AS „Swedbank".

Noteikt atbildētājam termiņu desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Daugavpils tiesā.

Tiesnese I.Stivriņa